

عنوان مقاله:

نمود های جامعیت بحارالانوار

محل انتشار:

مجله مطالعات فهم حدیث، دوره 8، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

سید محسن موسوی - استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه مازندران.

مجتبی آقاجانی - دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه مازندران

خلاصه مقاله:

از قرون گذشته تا کنون کتاب هایی با عنوان جامع حدیثی شهرت یافته است که به جوامع اولیه، جوامع متقدم و جوامع متاخر قابل تقسیم است. یکی از این کتاب ها، بحارالانوار نوشته ی علامه مجلسی است. پس از نگارش، این دایره المعارف بزرگ شیعی در زمره ی جوامع حدیثی سه گانه ی متاخر جای گرفت و به دلیل گستردگی حجم و محتوای احادیثش که منتهی به جامعیت آن شده است، مورد توجه ی ویژه قرار گرفت. این اثر وزین از جهات گوناگونی دارای جامعیت است اما به طور دقیق، مشخص نیست که با چه شاخصه هایی، به آن اطلاق جامع می شود. علامه مجلسی در این باره توضیحی نداده است و همچنین نویسندگانی که پیرامون بحارالانوار قلم فرسایی کرده اند چندان به این موضوع عنایت نداشته اند. نوشتار پیش رو با روش توصیف و تحلیل متون و منابع حدیثی- تاریخی درصدد بیان شاخصه هایی برای جامعیت کتاب بحارالانوار با تاکید به قرائن موجود در مقدمه و محتوای این کتاب است. بررسی های صورت گرفته نشان می دهد که نمود های جامعیت آن شامل جامعیت مآخذ و جامعیت موضوعی و کمی است که نقطه ی افتراق این کتاب با جوامع حدیثی دیگر است. همچنین جامعیت این کتاب رابطه ی مابشری با حفظ و نشر احادیث شیعی در جهت رفع نیاز های زیستی شیعیان دارد که چنین دیدگاهی نیز ریشه در کتاب علی (ع) دارد و برای پی بردن به ابعادی عمیق تر از جامعیت بحارالانوار، در کنار سایر وجوه باید به آن توجه داشت.

کلمات کلیدی:

بحارالانوار، شاخصه های جامعیت، جامع مآخذ، جامع احادیث، جامع موضوعات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1321887>

